Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0262

Wpływ inwazji tureckiej z 1974 r. na kobiety i dziewczęta na Cyprze oraz zbrodnie popełniane przez siły tureckie i konsekwencje dla równości płci

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lipca 2026 r. w sprawie wpływu inwazji tureckiej z 1974 r. na kobiety i dziewczęta na Cyprze oraz zbrodni popełnionych przez siły tureckie i konsekwencji dla równości płci (2026/2617(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 8, 10, 78 i 83 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującą decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW[1] („dyrektywa o prawach ofiar”), gdzie wprowadza się ramy prawne sprawiedliwości skoncentrowanej na ofiarach, m.in. w przypadku przemocy seksualnej,

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1385 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej[2],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 października 2020 r. w sprawie równouprawnienia płci w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa UE[3],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 września 2021 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie uznania przemocy ze względu na płeć za nową dziedzinę przestępczości wymienionej w

---

1 Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.
2 Dz.U. L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
3 Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 202.

art. 83 ust. 1 TFUE[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 maja 2022 r. w sprawie wpływu wojny w Ukrainie na kobiety[5],

– uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,

– uwzględniając Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego z dnia 17 lipca 1998 r.,

– uwzględniając konwencje genewskie, a w szczególności czwartą konwencję genewską z dnia 12 sierpnia 1949 r. o ochronie osób cywilnych podczas wojny,

– uwzględniając deklarację ONZ o eliminacji przemocy wobec kobiet z dnia 20 grudnia 1993 r.,

– uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (2000) z dnia 31 października 2000 r. w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz późniejsze rezolucje, tj. rezolucje nr 1820 (2008) z dnia 19 czerwca 2008 r., 1888 (2009) z dnia 30 września 2009 r., 1889 (2009) z dnia 5 października 2009 r., 1960 (2010) z dnia 16 grudnia 2010 r., 2106 (2013) z dnia 24 czerwca 2013 r., 2122 (2013) z dnia 18 października 2013 r., 2242 (2015) z dnia 13 października 2015 r., 2467 (2019) z dnia 23 kwietnia 2019 r. oraz 2493 (2019) z dnia 29 października 2019 r.,

– uwzględniając najnowsze sprawozdanie roczne Sekretarza Generalnego ONZ w sprawie przemocy seksualnej związanej z konfliktami (S/2025/389) z dnia 15 lipca 2025 r. złożone na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2467 (2019), w której Rada zwróciła się do Sekretarza Generalnego ONZ o coroczne składanie sprawozdań dotyczących wdrażania rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1820 (2008), 1888 (2009), 1960 (2010) i 2106 (2013) oraz o przedstawianie zaleceń dotyczących działań strategicznych,

– uwzględniając podstawowe zasady prawa międzynarodowego oraz Kartę Narodów Zjednoczonych, porozumienia wysokiego szczebla z 1977 r. i 1979 r. między przywódcami obu społeczności na Cyprze, a także odpowiednie rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Cypru, w tym rezolucję nr 186 (1964), w której potwierdzono suwerenność Republiki Cypryjskiej, rezolucje nr 541 (1983) i 550 (1984) w sprawie działań secesjonistycznych na Cyprze oraz rezolucję nr 2815 (2026) w sprawie sił pokojowych ONZ na Cyprze (UNFICYP), a także uzgodnione ramy oparte na federacji złożonej z dwóch społeczności i dwóch stref oraz równości politycznej, jak określono w odnośnych rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ,

---

4 Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 88.
5 Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 155.

mające na celu kompleksowe rozwiązanie problemu cypryjskiego,

– uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Komisji Praw Człowieka z dnia 10 lipca 1976 r. w sprawie Cypr przeciwko Turcji (wnioski nr 6780/74 i nr 6950/75),

– uwzględniając Konwencję ONZ o ograniczaniu bezpaństwowości z dnia 30 sierpnia 1961 r.,

– uwzględniając Globalne porozumienie ONZ w sprawie uchodźców z 2018 r.,

– uwzględniając zalecenie ogólne nr 38 Komitetu ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet w sprawie handlu kobietami i dziewczętami w kontekście globalnej migracji, opublikowane dnia 20 listopada 2020 r.,

– uwzględniając sprawozdanie Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 15 grudnia 1994 r. pt. „Report on the situation in Cyprus (recent political developments)” [Sprawozdanie na temat sytuacji na Cyprze (najnowsze wydarzenia polityczne)],

– uwzględniając Konwencję Rady Europy z dnia 11 maja 2011 r. w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,

– uwzględniając misję informacyjną Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (komisji FEMM) w Nikozji na Cyprze w dniach 26–28 maja 2025 r. oraz sprawozdanie z tej misji,

– uwzględniając art. 167 ust. 2 Regulaminu,

– uwzględniając projekt rezolucji Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia,

A. mając na uwadze, że 20 lipca 1974 r. tureckie siły zbrojne dokonały inwazji na Republikę Cypryjską oraz że mimo zawieszenia broni ogłoszonego 22 lipca 1974 r. pod auspicjami ONZ zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 353 (1974) 14 sierpnia 1974 r. rozpoczęły drugą zakrojoną na szeroką skalę ofensywę, w rażący sposób naruszając zawieszenie broni, a tym samym umacniając bezprawną okupację i rozszerzając ją na około 36 % terytorium Republiki Cypryjskiej, przymusowo wysiedlając znaczną część ludności cywilnej oraz dopuszczając się powszechnych naruszeń i okrucieństw wobec ludności cywilnej, w tym wobec kobiet i dziewcząt;

B. mając na uwadze, że reżim okupacyjny, będący skutkiem tureckiej inwazji z 1974 r. i podporządkowany Turcji, jest nielegalny i nieuznawany przez społeczność międzynarodową; mając na uwadze, że sprawcami tej przemocy ze względu na płeć byli przede wszystkim

członkowie tureckich sił zbrojnych, którzy według doniesień działali z polecenia swoich przełożonych lub pod ich ochroną;

C. mając na uwadze, że konsekwencje tureckiej inwazji wojskowej na Cypr z 1974 r. dla kobiet i dziewcząt przez długi czas pozostawały pomijane, a doświadczenia Cypryjek związane z przemocą i przymusowym wysiedleniem należą do najmniej uznanych i często nie znajdują odzwierciedlenia w oficjalnym uznaniu historycznym, prawnym i instytucjonalnym;

D. mając na uwadze, że cierpienia spowodowane wydarzeniami z 1974 r. i ich następstwami, a także wcześniejszymi aktami przemocy między społecznościami, dotknęły kobiety i dziewczęta ze wszystkich społeczności na Cyprze, w tym ze społeczności greckiej, tureckiej, maronickiej, ormiańskiej i łacińskiej, a ich doświadczenia związane z przemocą, wysiedleniami, stratami i traumatycznymi przeżyciami zasługują w równym stopniu na uznanie, godność i wsparcie;

E. mając na uwadze, że Republika Cypryjska pozostaje jedynym państwem członkowskim UE, którego część terytorium znajduje się pod bezprawną okupacją wojskową państwa trzeciego, co wywołuje długotrwałe skutki dla wszystkich Cypryjczyków, w szczególności dla kobiet i dziewcząt, a także dla Unii Europejskiej;

F. mając na uwadze, że konieczne jest uznanie systematycznej, zorganizowanej przemocy ze względu na płeć prowadzonej na szeroką skalę przez tureckie siły zbrojne oraz przemocy ze względu na płeć stosowanej przez sprawców należących do paramilitarnych ugrupowań ekstremistycznych na wyspie;

G. mając na uwadze, że tureckie siły zbrojne w wyniku systematycznych działań i utrwalonej praktyki pozbawiały życia przedstawicieli wszystkich społeczności cypryjskich, między innymi przez masowe i nieukierunkowane zabijanie ludności cywilnej, a także poddawały osoby, w tym kobiety w każdym wieku, torturom oraz nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu;

H. mając na uwadze, że konflikty zbrojne i przemoc występująca po ich zakończeniu w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotykają kobiet, przybierając różne formy, takie jak przemoc seksualna, przymusowe wysiedlenia, praca przymusowa i obowiązkowa, różne formy wykorzystywania seksualnego, załamanie gospodarcze oraz urazy fizyczne i psychiczne; mając na uwadze, że wynikające z tego szkody często utrzymują się przez dziesięciolecia po formalnym zakończeniu działań wojennych, osłabiając niezależność ekonomiczną kobiet, ich autonomię cielesną oraz udział w życiu politycznym;

I. mając na uwadze, że wiele osób, które tego doświadczyły, było zmuszonych do emigracji, aby uniknąć stygmatyzacji i poradzić sobie z zespołem stresu pourazowego, a ponadto odnotowano nieokreśloną liczbę przypadków samobójstw lub prób samobójczych; mając na

uwadze, że problem ten nadal pozostaje w dużej mierze tematem tabu, mimo że w ostatnim czasie osoby, które doświadczyły przemocy, zaczęły składać publiczne świadectwa, również anonimowo;

J. mając na uwadze, że zgwałcenie i przemoc seksualna wobec ludności cywilnej są w dalszym ciągu powszechnie i celowo stosowane jako broń wojenna służąca osiąganiu korzyści politycznych lub wojskowych; mając na uwadze, że przemoc seksualna związana z konfliktem jest również wykorzystywana jako metoda tortur, a nawet uznawana za „łup wojenny”; mając na uwadze, że przemoc seksualna związana z konfliktem może również stanowić broń i taktykę zniszczenia; mając na uwadze, że w międzynarodowym prawie o prawach człowieka akty przemocy seksualnej uznaje się za przestępstwo zarówno w czasie wojny, jak i w czasie pokoju;

K. mając na uwadze, że powszechna bezkarność sprawców zgwałcenia sprzyja kulturze gwałtu;

L. mając na uwadze, że podczas misji komisji FEMM na Cyprze zwrócono uwagę na trwającą współpracę z Greckim Kościołem Prawosławnym jako podmiotem społecznym wspierającym zachowanie tożsamości kulturowej oraz dialog w kontekście utrzymującej się sytuacji na Cyprze po wydarzeniach z 1974 r., które doprowadziły do okupacji wyspy; mając na uwadze, że w trakcie tej misji zauważono również, iż potrafi on reagować z wrażliwością i pragmatyzmem w okresach głębokich napięć społecznych oraz angażuje się w propagowanie równości płci;

M. mając na uwadze, że istnieje pilna potrzeba zajęcia się długotrwałą traumą, doświadczeniami i cierpieniem Cypryjek oraz zapewnienia usług doradczych skoncentrowanych na potrzebach ofiar i specjalnie dostosowanych usług wsparcia służących wzmocnieniu ich pozycji osobistej, społecznej i ekonomicznej; mając na uwadze, że działania te muszą szanować autonomię i poufność oraz, w szerszym ujęciu, w najwyższym stopniu respektować godność człowieka, w tym godność psychiczną;

N. mając na uwadze, że rzeczywista liczba cypryjskich ofiar przemocy seksualnej pozostaje nieznana, a szacunki znacznie się różnią, przy czym dane przedstawione komisji FEMM podczas misji wskazują na od 700 do 1 500 ofiar; mając na uwadze, że ta niepewność utrudnia procesy naprawienia szkody i wypłaty odszkodowań; mając na uwadze, że osoby, które doświadczyły przemocy seksualnej na Cyprze, często nie zgłaszają tych aktów z powodu traumy, stygmatyzacji, strachu, wstydu oraz braku wsparcia instytucjonalnego i bezpiecznego, budzącego zaufanie mechanizmu zgłaszania; mając na uwadze, że sytuacja ta pogłębiła długotrwałe skutki psychologiczne, społeczne i ekonomiczne;

O. mając na uwadze, że ofiarami były kobiety w każdym wieku – od małoletnich dziewcząt i nastolatek, przez młode kobiety i matki w średnim wieku, po kobiety starsze – a nawet chłopcy, ojcowie i mężczyźni;

P. mając na uwadze, że już w 1974 r. zgwałcenie i inne formy przemocy seksualnej były zakazane na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym art. 27 IV konwencji genewskiej, który nakłada obowiązek zapewnienia kobietom szczególnej ochrony przed zgwałceniem i wszelkimi formami napaści;

Q. mając na uwadze, że misja komisji FEMM na Cyprze w maju 2025 r. uwypukliła pilną potrzebę uznania wpływu inwazji i trwającej okupacji na kobiety i dziewczęta, również z punktu widzenia godności i sprawiedliwości wobec osób, które przeżyły te wydarzenia;

R. mając na uwadze, że równość płci, poszanowanie godności człowieka oraz ochrona praw podstawowych stanowią podstawowe wartości Unii Europejskiej i muszą być konsekwentnie przestrzegane, również w odniesieniu do przestępstw popełnionych w przeszłości, które dotknęły obywateli Unii Europejskiej;

1. zdecydowanie potępia inwazję wojskową Republiki Turcji na Republikę Cypryjską oraz trwającą już 52. rok bezprawną okupację części jej terytorium jako poważne naruszenie prawa międzynarodowego oraz przeszkodę dla pokoju, stabilności i stosunków między UE a Turcją; zdecydowanie potępia również poważne i długotrwałe skutki tej inwazji dla cypryjskich kobiet i dziewcząt, w tym przemoc seksualną związaną z konfliktem oraz inne formy wykorzystywania seksualnego, przymusowe wysiedlenia, rozdzielanie rodzin oraz inne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa praw człowieka, które w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotykają kobiety i dziewczęta, a także długotrwałe szkody społeczne, gospodarcze i psychologiczne, których doświadczyły;

2. podkreśla, że Republika Turcji nadal ponosi odpowiedzialność na podstawie prawa międzynarodowego za naruszenia popełnione w trakcie i po inwazji z 1974 r., obejmujące również poważne naruszenia konwencji genewskich, oraz przypomina, że odpowiedzialność ta wiąże się z obowiązkiem zapewnienia ofiarom pełnego zadośćuczynienia, w tym restytucji, rehabilitacji, satysfakcji oraz gwarancji niepowtórzenia się naruszeń; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniego zadośćuczynienia wszystkim ofiarom przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy seksualnej; przypomina, że zadośćuczynienie powinno być odpowiednie, przyznawane bez zbędnej zwłoki i całościowe, aby właściwie uznać doznaną krzywdę;

3. wzywa do pilnego wznowienia negocjacji w sprawie zjednoczenia Cypru pod auspicjami Sekretarza Generalnego ONZ oraz podkreśla, że negocjacje należy podjąć od punktu, w którym przerwano je w Crans-Montanie w 2017 r.; zdecydowanie potwierdza swoje stanowisko, że jedynym rozwiązaniem problemu cypryjskiego pozostaje sprawiedliwe, kompleksowe, wykonalne i demokratyczne porozumienie w ramach od dawna uzgodnionych na forum ONZ oraz na podstawie dorobku prawnego UE, w oparciu o dwuwspólnotową i dwustrefową federację zapewniającą równość polityczną, jak określono w odnośnych rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ;

4. w pełni uznaje głęboki i wielowymiarowy wpływ inwazji i okupacji na cypryjskie kobiety i dziewczęta, których odwaga, siła i cierpienie zbyt często pozostawały niewidoczne, nie znajdowały należytego odzwierciedlenia w sprawozdawczości i nie zyskiwały odpowiedniego uznania na szczeblu krajowym, europejskim i międzynarodowym; podkreśla, że cypryjskie kobiety i dziewczęta odegrały również kluczową rolę w działaniach na rzecz oporu, solidarności i budowania pokoju, oraz wzywa do uznania i wspierania ich przywództwa we wszystkich odpowiednich politykach; stwierdza, że każdy proces polityczny dotyczący przyszłości wyspy musi zapewniać pełny udział kobiet zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (2000);

5. wzywa Turcję, by wycofała swoje wojska z Cypru oraz powstrzymała się od wszelkich jednostronnych działań, które utrwaliłyby stałą okupację wyspy, i od działań zmieniających równowagę demograficzną;

6. uznaje skutki przymusowych wysiedleń, w tym przesiedleń wewnętrznych, będących następstwem inwazji i trwającej okupacji, oraz ich długotrwały wpływ na Cypryjczyków pierwszego, drugiego i trzeciego pokolenia, w szczególności na kobiety i dziewczęta, które odczuły te skutki w nieproporcjonalnie dużym stopniu; podkreśla, że wiele z tych osób utraciło domy, więzi społeczne i ciągłość kulturową oraz doświadcza traumy międzypokoleniowej, rozbicia tożsamości i utrzymującego się poczucia wykorzenienia i braku przynależności, które dodatkowo pogłębiają nierówności płci i szczególne oczekiwania społeczne wobec kobiet; podkreśla, że sytuacja ta wymaga ukierunkowanej polityki wsparcia psychospołecznego dla ofiar i osób, które tego doświadczyły;

7. uznaje, że przemoc seksualna związana z konfliktem wywołuje długotrwałe wtórne skutki społeczne i gospodarcze, w tym ubóstwo, wykluczenie i stygmatyzację, oraz wzywa Radę do zapewnienia pełnej oceny tych skutków i uwzględnienia ich w środkach zadośćuczynienia przyjmowanych na szczeblu krajowym;

8. uznaje, że większość kobiet i dziewcząt, które padły ofiarą zgwałcenia w trakcie inwazji i w jej następstwie, miała dostęp do

usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, w szczególności do zabiegu przerwania ciąży, w szpitalach na Cyprze i w bazach brytyjskich, mimo że w tamtym czasie przerwanie ciąży podlegało odpowiedzialności karnej;

9. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia osobom, które doświadczyły zgwałcenia, dostępu do pełnej gamy usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tym zakresie, w szczególności antykoncepcji awaryjnej, profilaktyki poekspozycyjnej, leczenia zakażeń przenoszonych drogą płciową i zapobiegania im, w tym testów na HIV i HPV, bezpiecznych i legalnych usług aborcyjnych oraz opieki po porodzie, w ramach kompleksowej opieki medycznej po zgwałceniu;

10. wyraża uznanie dla 22 państw członkowskich UE, które ratyfikowały Konwencję Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet (konwencję stambulską), w tym Cypru; zwraca się do Komisji, by zaproponowała przepisy ustanawiające ogólnounijną definicję gwałtu, zgodnie z którą gwałt definiuje się jako brak dobrowolnej, świadomej zgody z możliwością jej wycofania, zgodnie z art. 36 konwencji stambulskiej; wzywa państwa członkowskie do zainicjowania zmian legislacyjnych służących dostosowaniu definicji gwałtu zawartej w ich ustawodawstwie krajowym do art. 36 konwencji stambulskiej;

11. wzywa Komisję do wsparcia Cypru w dalszych działaniach na rzecz ustalenia pełnej skali przestępstw związanych z konfliktem, w tym przemocy seksualnej, oraz liczby ofiar, a także do wspierania gromadzenia danych i bezpiecznego dokumentowania świadectw, aby zapewnić osobom dotkniętym tymi wydarzeniami, a w stosownych przypadkach również ich potomkom, odpowiednie oficjalne uznanie, środki naprawcze i zadośćuczynienie, propagować wiedzę historyczną oraz rozwijać usługi wsparcia dla tych osób dotkniętych tymi wydarzeniami, w ramach wzmocnionego krajowego planu działania;

12. uznaje inicjatywę podjętą na Cyprze na rzecz budowy w Nikozji pomnika upamiętniającego kobiety będące ofiarami przemocy seksualnej jako miejsca zbiorowej pamięci i uznania; uważa, że umieszczenie pomnika w widocznym i reprezentacyjnym miejscu przyczyni się do uznania traumy i cierpienia ofiar;

13. zachęca państwa członkowskie, które doświadczyły powszechnych naruszeń praw człowieka, zarówno podczas konfliktów zbrojnych, jak i pod rządami reżimów autorytarnych, do niezwłocznego podjęcia działań w związku z przemocą seksualną i przemocą ze względu na płeć, której doświadczyły ofiary, do przełamania zmowy milczenia, wspierania składania świadectw w drodze formalnych postępowań wyjaśniających oraz tworzenia inicjatyw upamiętniających, które w szczególności uznają i dokumentują naruszenia popełnione wobec

kobiet i dziewcząt, w tym przemoc seksualną związaną z konfliktem, przymusowe wysiedlenia i prześladowania ze względu na płeć, aby zapewnić oficjalne uznanie tych przestępstw i stworzyć możliwość uzyskania odszkodowania; podkreśla, że inicjatywy te powinny stanowić integralną część procesów wymierzania sprawiedliwości, których celem jest przełamanie historycznego przemilczenia, usunięcie stygmatyzacji oraz potwierdzenie autonomii, integralności, sprawczości i godności kobiet;

14. wzywa Sekretarza Generalnego ONZ, który systematycznie przygotowuje roczne sprawozdania dotyczące przemocy seksualnej w strefach konfliktów, do zbadania odpowiednich archiwów ONZ i innych źródeł w celu udokumentowania okrucieństw popełnionych na Cyprze;

15. z zadowoleniem przyjmuje działania podejmowane na poziomie krajowym na Cyprze na rzecz uznania osób, które doświadczyły przemocy, oraz naprawienia krzywd wyrządzonych w przeszłości wszystkim społecznościom; wzywa państwa członkowskie do ustanowienia mechanizmów odszkodowawczych dla ofiar i osób, które doświadczyły przemocy seksualnej, zgodnie z dyrektywą o prawach ofiar; podkreśla, że art. 16 dyrektywy o prawach ofiar stanowi, iż odszkodowanie powinien wypłacić sprawca;

16. wzywa Turcję do zapewnienia skutecznej rekompensaty ofiarom i osobom, które doświadczyły przemocy seksualnej związanej z konfliktami i innych poważnych naruszeń popełnionych podczas inwazji w 1974 r. i po niej;

17. zachęca do prowadzenia w całej Unii działań służących zwiększaniu świadomości na temat przemocy seksualnej związanej z konfliktem oraz jej długotrwałych konsekwencji w celu przełamania tabu, przeciwdziałania stygmatyzacji i zachęcenia osób, które doświadczyły przemocy, do zgłaszania tego faktu;

18. popiera organizację wysłuchania publicznego wysokiego szczebla z udziałem osób, które doświadczyły przemocy seksualnej związanej z konfliktami na całym świecie, w szczególności na Cyprze, organizacji działających na rzecz praw kobiet i budowania pokoju, ekspertów w dziedzinie międzynarodowego prawa karnego oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, aby formalnie uznać ich świadectwa i doświadczenia w ramach instytucjonalnych Unii Europejskiej oraz ukazać skalę i wagę tureckiej inwazji z 1974 r.;

19. podkreśla potrzebę wzmocnienia ram prawnych na Cyprze oraz ustanowienia mechanizmów wymiaru sprawiedliwości skoncentrowanych na potrzebach ofiar, które pozwolą właściwie reagować na przemoc seksualną związaną z konfliktem, której ofiarą padły niezliczone kobiety, oraz zapewnią właściwą odpowiedź na ich dążenie do sprawiedliwości;

20. zdecydowanie potępia wykorzystywanie przemocy seksualnej jako broni wojennej, stanowiące poważne naruszenie konwencji genewskich, oraz wzywa Komisję do zwiększania świadomości na temat tego zjawiska poprzez uwzględnienie doświadczeń związanych z konfliktem na Cyprze w działaniach służących zapobieganiu dalszej przemocy oraz przygotowaniu odpowiednich działań na wypadek wybuchu nowych konfliktów; wzywa ponadto Komisję do dalszego propagowania odpowiedzialności sprawców i wspierania inicjatyw, w tym specjalnych mechanizmów finansowych, które chronią prawa ofiar i ich rodzin, służą zachowaniu pamięci, wspierają równość płci w Unii Europejskiej oraz ułatwiają społeczną reintegrację ofiar;

21. wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia finansowego dla Komisji ds. Osób Zaginionych na Cyprze, aby mogła ona w pełni realizować swoją misję polegającą na ekshumacji, identyfikacji i przekazywaniu szczątków osób zaginionych ich rodzinom, wśród których znajdują się kobiety na Cyprze nadal zmagające się z głębokim cierpieniem psychicznym, dodatkowo spotęgowanym szczególnymi skutkami wojny; podkreśla jednak, że sama pomoc finansowa nie wystarczy ze względu na utrzymujący się brak pełnej współpracy, ograniczony dostęp do obszarów wojskowych i archiwów oraz działania utrudniające prowadzone przez Turcję i nielegalny podmiot secesjonistyczny w północnej części Cypru, które w istotny sposób ograniczają skuteczną realizację i terminowe zakończenie działań tej komisji w ramach mandatu w zakresie pomocy humanitarnej;

22. wzywa Turcję do udzielenia pełnego i nieograniczonego dostępu do wszystkich odpowiednich oficjalnych dokumentów związanych z inwazją z 1974 r. i jej następstwami oraz do pełnej współpracy z władzami międzynarodowymi i Republiką Cypryjską w odniesieniu do przemocy seksualnej związanej z konfliktem, wymuszonych zaginięć i innych poważnych naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego;

23. ponownie podkreśla, że Unia Europejska ma nie tylko polityczny, lecz także moralny i prawny obowiązek ochrony godności, praw i pamięci historycznej wszystkich obywateli Unii, w tym kobiet i mężczyzn na Cyprze, którzy doświadczyli przemocy związanej z konfliktem, a także podkreśla potrzebę trwałego zaangażowania i konsekwentnych działań na rzecz przeciwdziałania takim poważnym naruszeniom, aby zapewnić spójność z zobowiązaniami Unii w działaniach zewnętrznych w zakresie równości płci i praw człowieka;

24. apeluje o zwiększenie i utrzymanie wsparcia finansowego i technicznego Unii dla usług skoncentrowanych na potrzebach ofiar na Cyprze, w tym specjalistycznego poradnictwa uwzględniającego przebyte traumy i aspekt płci, długoterminowego wsparcia psychospołecznego i programów leczenia traumy międzypokoleniowej, dostosowanych do potrzeb osób, które tego doświadczyły, i ich rodzin oraz świadczonych przez odpowiednio

wykwalifikowany i wyspecjalizowany personel, aby zapobiegać wtórnej wiktymizacji;

25. popiera pełne wdrożenie przez Cypr rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (2000) w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, w szczególności poprzez przyjęcie wzmocnionego i bardziej kompleksowego krajowego planu działania, oraz apeluje o zwiększenie udziału kobiet w procesach budowania pokoju;

26. nawołuje do pełnego przestrzegania Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w szczególności w zakresie wsparcia dla ofiar przemocy seksualnej oraz zachowania należytej staranności przy zapobieganiu takim aktom przemocy, ich badaniu, ściganiu sprawców i zapewnianiu zadośćuczynienia ofiarom;

27. wyraża uznanie dla działalności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i grup obu społeczności działających na rzecz równości płci na Cyprze, w tym oddolnych inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza prowadzonych przez kobiety, oraz docenia ich rolę w budowaniu zaufania, pojednania i dialogu; zachęca do wymiany dobrych praktyk między Cyprem a innymi państwami, które mają doświadczenie w przeciwdziałaniu naruszeniom praw kobiet; wzywa Komisję do zacieśnienia współpracy z cypryjskim społeczeństwem obywatelskim, stowarzyszeniami ofiar i właściwymi organizacjami międzynarodowymi prowadzącymi działania na rzecz ustalenia prawdy i pojednania, również poprzez zapewnienie odpowiedniego finansowania unijnego;

28. ponownie potwierdza, że rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ dotyczące Cypru mają charakter wiążący;

29. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych i sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz zwraca się o jej przetłumaczenie na język turecki i przekazanie prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Turcji.